

Sygn. akt I UK 135/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z odwołania J.S.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o podleganie ubezpieczeniom społecznym rolników,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 30 stycznia 2018 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 4 listopada 2016 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 listopada 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...], III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację J.S. od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 4 sierpnia 2015 r., oddalającego jego odwołanie od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 23 marca 2015 r. w przedmiocie ustania ubezpieczenia społecznego rolników. Sąd drugiej instancji uznał konieczność korygowania z mocą wsteczną ustalonego wcześniej tytułu rolniczego ubezpieczenia społecznego wobec tego, że skarżący - składając wniosek o objęcie ubezpieczeniem rolniczym - niewątpliwie nie ujawnił wobec rolniczego organu rentowego faktu prowadzenia działalności gospodarczej od dnia 7 lipca 2008 r. z przychodem w 2008 r. w wysokości 147.220,92 zł. W konsekwencji stwierdził za organem rentowym, że w dniu rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej ubezpieczony nie spełniał warunków do kontynuowania ubezpieczenia rolniczego

przewidzianych w art. 5a ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 277; dalej „ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników”).

Skarga kasacyjna ubezpieczonego została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego - art. 1 ust. 1 w związku z art. 6 pkt 1 i w związku z art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wyrażającego się w przyjęciu, że nie spełnił warunków pozwalających na kontynuowanie ubezpieczenia społecznego rolników oraz naruszenie art. 62 ust. 1 pkt 4 tej ustawy przez nietrafne uznanie, że rolniczy organ rentowy uczynił zadość obowiązkowi w zakresie informowania ubezpieczonych i świadczeniobiorców o ich prawach i obowiązkach w wystosowanym do ubezpieczonego pouczeniu, które ma charakter ogólnikowy.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powołał się na potrzebę wykładni art. 62 ust. 1 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników jako przepisu budzącego poważne wątpliwości i wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów co do obowiązku informacyjnego rolniczego organu rentowego, „w szczególności co do zakresu rzeczowego obowiązku oraz właściwego sposobu jego realizacji, zapewniającego ubezpieczonym adekwatny dostęp do informacji”. Stwierdził, że w doktrynie i judykaturze brakuje jednoznacznego wskazania, jaki stopień ogólności może mieć pouczenie i jak powinno być zindywidualizowane. Wskazał, że zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 4 kwietnia 2008 r., I UK 287/07, podzielanym przez Sąd Apelacyjny, którego orzeczenie kwestionuje, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego nie miała obowiązku indywidualnego zawiadamiania rolników o konieczności udokumentowania formy opodatkowania oraz wysokości podatku, a także o skutku jego zaniechania, natomiast w opozycji do tego poglądu stoją wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2012 r., I UK 269/12 i z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 238/07, stwierdzające, że niezłożenie zaświadczenia nie może prowadzić do pozbawienia rolniczego tytułu ubezpieczenia społecznego, jeżeli ubezpieczony nie został wyraźnie pouczony o skutkach prawnych nieterminowego złożenia zaświadczenia o wysokości należnego podatku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Panuje zgoda co do tego, że zagadnienie prawne uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) musi być istotne w tym sensie, że wymaga rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, które dotychczas nie nastąpiło lub gdy wydane już orzeczenia w przedmiocie tego zagadnienia nie są jednolite. W takim wypadku – jeżeli treść przepisów regulujących nierozstrzygniętą w sposób zdecydowany kwestię prawną budzi poważne wątpliwości lub wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów – może też zachodzić potrzeba wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Skarżący, uzasadniając przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, trafnie uwypuklił rozbieżność stanowisk judykatury co do zakresu i przedmiotu oraz znaczenia informacji, do której udzielania zobowiązany jest rolniczy organ rentowy. Rozbieżność taka rzeczywiście istniała co do stanów faktycznych zaistniałych bezpośrednio po istotnej zmianie art. 5a ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników dokonanej w art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 91, poz. 873) w związku z przejściową regulacją art. 5 tej ustawy (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 238/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 76, z dnia 4 kwietnia 2008 r., I UK 287/07, OSNP 2009 nr 13-14, poz. 182 oraz z dnia 27 listopada 2012 r., I UK 269/12, OSNP 2013 nr 19-20, poz. 240).

Po latach obowiązywania nowych przepisów, w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2015 r., III UZP 1/15 (OSNP 2016 nr 4, poz. 46) stwierdzono, że brak indywidualnego pouczenia ubezpieczonego przez organ rentowy o wynikającym z art. 5a ust. 3 i 4 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1403; aktualnie jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 1403) obowiązku złożenia w terminie zaświadczenia właściwego organu podatkowego o wysokości należnego podatku dochodowego od prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej nie

powoduje uchylenia określonego w art. 5a ust. 5 tej ustawy skutku w postaci ustania ubezpieczenia społecznego rolników.

W tym stanie rzeczy oczywiste jest, że Sąd Najwyższy nie podtrzymał zajętego wcześniej stanowiska, na które powołał się skarżący, w związku z czym wskazane w skardze zagadnienie przestało istnieć jako źródło rozbieżności. Problem nie wymaga więc ponownego podjęcia, zwłaszcza że skarżący nie dostarczył żadnych przekonujących argumentów uzasadniających jego odmienną ocenę.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).